

TESTY FLUENCJI SŁOWNEJ

Czym jest fluencja/płynność?

Płynność można określić jako sprawność, z jaką tworzy się, planuje oraz wykonuje sekwencję niezautomatyzowanych czynności określonego rodzaju, w ograniczonym czasie, bez powtarzania tych, które zostały już zrealizowane.

```
graph TD; A[Płynność] --> B[Werbalna]; A --> C[Niewerbalna]
```

Płynność

Werbalna

Niewerbalna

Najczęściej stosowane warianty to:

- **fluencja fonemiczna/literowa (FF)**, wymagająca wymieniania słów rozpoczynających się na określoną literę (lub głoskę)
- **fluencja semantyczna/kategorialna (FS)**, wymagająca aktualizacji słów będących egzemplarzami różnych kategorii

Próby fluencji służą do pomiaru:

- zdolności tworzenia strategii przeszukiwania zasobów
- zdolności podtrzymywania strategii przeszukiwania zasobów
- zdolności do zmiany strategii
- dostępności do zasobów pamięci semantycznej (fluencja semantyczna)
- dostępności do leksykonu fonologicznego (fluencja fonemiczna)

Standardowa ocena wyników ma charakter ilościowy i obejmuje liczbę słów zgodnych z podanym kryterium oraz błędów – odpowiedzi spoza kategorii i powtórzeń. Brane pod uwagę są także zmienne czasowe wykonania – czas podania pierwszej odpowiedzi od momentu rozpoczęcia testu czy długość pauz.

Controlled Oral Word Association Test (COWAT)

- Zadaniem osoby badanej jest wypowiedzenie jak największej ilości słów w czasie 60 sekund z określonej kategorii fonetycznej (w oryginale F, A, S) lub semantycznej (nazwy owoców lub zwierząt)
- Oprócz oceny ogólnej liczby wygenerowanych słów szacuje się także błędy perseweracyjne, wtrącenia, poziom ogólności słów (nazwy kategorii czy konkretnych egzemplarzy), liczbę egzemplarzy należących do danej kategorii, tworzenie skupień słów z określonej kategorii oraz umiejętność przełączania się z jednej kategorii na drugą

Psychometryczne właściwości i ograniczenia narzędzia

Inne rodzaje prób fluencji słownych

- Próby fluencji „czasownikowej” (action fluency)
- Próby fluencji asocjacyjnej
- Próby fluencji naprzemiennej
- Próby fluencji afektywnej

Action fluency

„I'd like you to tell me as many different things as you can think of that people do. I do not you to use the same word with different endings, like eat, eating, and eaten. Also, just give me single words, such as eat, or smell rather than a sentence or phrase. Can you give me an example of something that people do?”

„Now you have to one minute to tell me as many different things as you can think of that people do”

FLUENCJA SŁOWNNA U OSÓB Z DEPRESJĄ W PRZEBIEGU ZABURZEŃ AFEKTYWNYCH DWUBIEGUNOWYCH

Beata Daniluk, Ewa Małgorzata Szepietowska, Monika Bukowska
*Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii,
Instytut Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej*

Materiał i metody

- 20 pacjentów z rozpoznaniem epizodu depresyjnego w przebiegu ChAD
- 20 osób z grupy kontrolnej
- *Zastosowano dwa typy zadań fluencji fonemowej (litery „k” i „f”) oraz dwa typy zadań fluencji semantycznej (kategorie „zwierzęta” i „narzędzia”)*

Wyniki i wnioski

- Osoby z ChAD w fazie depresyjnej uzyskują niższe wyniki w zadaniach fluencji słownej (fonemicznej i semantycznej) niż osoby z grupy kontrolnej.
- W obydwu grupach poziom fluencji semantycznej był wyższy niż fluencji fonemicznej
- Zmienne indywidualne (liczba lat edukacji i rodzaj aktywności zawodowej) modyfikowały poziom wykonania zadań fluencji werbalnej tylko w grupie chorych z ChAD.

TEST PŁYNNNOŚCI FIGURALNEJ RUFFA

Fluencja figuralna

Jest to rodzaj płynności niewerbalnej, rysunkowej, ukierunkowanej - związana ze sprawnością rysowania wzorów czy figur na podstawie jednolitego schematu graficznego.

Obliczanie wyników

Dla każdej części testu należy obliczyć:

- Ogólna liczba unikalnych połączeń (nie powtarzających się wzorów)
- Liczbę błędów perseweracyjnych (czyli powtórzeń tego samego wzoru w ramach jednego arkusza bodźcowego)
- Współczynnik błędu (stosunek połączeń ogółem do stosunku błędów perseweracyjnych ogółem)

Oceniając wykonanie testu, należy stosować się do następujących zasad:

1. Przyznajemy 1 pkt w kategorii Połączeń Unikalnych za każdą poprawną figurę/połączenie, czyli taką która:

- Powstała z połączenia co najmniej dwóch kropek w obrębie jednego kwadratu
- Kropki połączone są linią prostą (nie linią łamaną)
- Narysowany wzór nie jest powtórzeniem figury z innej części

2. Przyznajemy 1 pkt w kategorii Błędy Perseweracyjne, jeśli:

- Figura narysowana jest poprawnie, lecz jest dokładnym powtórzeniem wcześniej narysowanego wzoru

Standaryzacja i dane normalizacyjne

- Brak różnic między mężczyznami i kobietami w zakresie liczby połączeń jak i błędów perseweracyjnych
- Różnice związane z wykształceniem i wiekiem (16 – 25, 25 – 54, 54 – 79)

Rzetelność

- Rzetelność RFFT była sprawdzana metodą powtórnego pomiaru oraz metodą zgodności ocen sędziów kompetentnych. W badaniu test-retest odnotowano zarówno wzrost liczby Połączeń Unikalnych, jak i Błędów Perseweracyjnych. Stabilność średniej liczby połączeń wyniosła $r=0,76$. Wyniki pomiaru wskaźnika Błędów Perseweracyjnych okazały się mniej stabilne $r=0,36$.

Trafność

- RFFT jest częścią Baterii Testów Neuropsychologicznych San Diego – SDNTB. Struktura czynników SDNTB była sprawdzana zarówno na próbie osób zdrowych, jak i na chorych z urazami głowy. Analiza czynników nasyconych przez RFFT dostarcza dowodów trafności tego narzędzia. Połączenia Unikalne umiarkowanie nasycają dwa czynniki – wzbudzenia i inteligencji ogólnej, zaś współczynnik błędu nasyca czynnik planowania. Za trafnością RFFT przemawiają korelacje tego testu z innymi testami mierzącymi funkcje wykonawcze oraz istotnie gorsze wyniki uzyskiwane w RFFT przez osoby z uszkodzeniami płatów czołowych.

Zakłócenia procesu uspołeczniania u dzieci z zaburzeniami z kręgu FAS wychowujących się w środowiskach o znacznym nasileniu patologii społecznej – aspekty neuropsychologiczne i pedagogiczne

Paweł Krukow, Agnieszka Bielak

Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii, Uniwersytet Marii
Skłodowskiej – Curie w Lublinie

Wyniki w testach fluencji słownej i teście RFFT

- Dzieci z zaburzeniami z zespołu FAS podawały średnio 3 słowa zaczynające się na daną głoskę, dzieci z grupy kontrolnej średnio 7 słów
- Dzieci z grupy kontrolnej popełniały przy tym mniej błędów związanych z podawaniem słów nieadekwatnych (nie zaczynających się na daną głoskę, bądź słów bezsensownych)
- Dzieci z zaburzeniami z zespołu FAS wykonywały średnio mniej unikalnych połączeń przy jednoczesną wyższą ilością błędów perseweracyjnych niż dzieci z grupy kontrolnej

Według norm dla dzieci 10 letnich, średnia ilość połączeń unikalnych jest istotnie mniejsza niż wskazują normy, także wyższy niż normalnie okazuje się być współczynnik błędu.

DZIEKUJĘ ZA
UWAGĘ!

Agata Zywert